

پاسداران بزرگ اسلام

۲

نفاذ اسلام کلیتی

اگر روحانیون نبودند ما الان

از اسلام اطلاعی نداشتیم

امام خمینی

وسلمین سیری کرده همچنان
برداشته نشده است .

آنچه از تاریخ می توان استفاده
کرد اینکه کلینی ، نواب خاص امام
زمان (ع) را در ک کرده و بسیاری از
احادیث و اخبار را از مصدر اصلی و
دست اولش اخذ کرده است .

سال ولادت مرحوم کلینی معلوم
نیست ، ولی سال وفاتش را ۳۲۸ یا
۳۲۹ هجری ذکر کرده اند . مکان
ولادت او قریه ای است بنام "کلین"
که لقب آن بزرگوار مشفق از اسم
همین قریه است . کلین قریه ای
است در ۳۸ کیلومتری جنوب غربی
شهرری ، و از این قریه فقیها و
محدثین زیادی برخاسته اند که از
آن جمله محمد بن یعقوب کلینی
"نفاذ اسلام" و دانشی او مرحوم
علاءن است .

مرحوم کلینی مدنی در کلین سه
امامت و رهبری تسبیح برداخت ،
و سپس به بغداد هجرت کرد و در
آنجا نیز به تدریس علوم اهل بیت
اشتغال داشت .

نجاشی می گوید : " او در زمان
خود ، شیخ و پیشوای شیعه بود در
ری ، وحدیث را از زحمه بیشتر ضبط
کرده و بیشتر از زحمه مورد اعتماد
است ."

ابن طاووس حلی می گوید : " توثیق
وامانت کلینی مورد اتفاق همگان
است ."

ابن ابی عمیر صاحب کتاب الکامل
فی التاریخ می گوید : " او به فرقه
امامیه در قرن سوم هجری زندگی
تازه ای بخشید ، و پیشوا و عالم بزرگ
و فاضل و مشهور در آن مذهب است ."
ابن حجر عسقلانی می گوید :
" کلینی از رؤسا و فضلا شیعه است
در ایام مقتدر عباسی ."

ملا محمد بنی حلی می گوید :

ست ، و بدون شک او را می توان
بهترین و گامترین مصداق تجدید
کننده مذهب دانست .

شرح حال کلینی

مناصفانه از اینکه دانشمند
بزرگوار و افتخار عالم تشیع مرحوم
کلینی در قرن سوم هجری می رسد
اطلاع مختصری از زندگی برخی
و برکت وی در دست است و تاکنون
نقاط مبهم و نامعلوم فراوانی در
شرح حال زندگی موجود است که
علیرغم تلاشها و تحقیقات زیادی
که امروزه بعمل آمده ، بی نتیجه
مانده و برده از آن سالمان درازی که
ابن وراثت نبیا در خدمت به اسلام

حوزه های علمیه اسلامی و بخصوص سعی بعنوان بزرگترین بایگ نا اطلاعی
در طول تاریخ اسلام ، مهمترین مهد پرورش پاسداران اسلام بوده و
خواهد بود . اگر امام خمینی می فرماید که " اگر روحانیون نبودند ما الان
از اسلام اطلاعی نداشتیم " ، از عمق یک واقعیت خبری می دهند ، و بهترین
دلیل بر وجود چنین امری ارائه تاریخ زندگی و شرح حال علمی بزرگ
حوزه های ما باشد که صفا تحلیلی سراسر بحول و بنظر علمی و چگونگی حفظ
و گسترش علوم اسلامی را در بردارد . این احوال نگاری گذشته انسان
دادن یک کمیتی بنظر در کاوش علمی زوایای یک مکتب خاص نام اسلام
جنبه ساری کی روحی نیرومندی هم دارد که ناشی از جسم مکتب در فرد
مورد نظری باشد . اسدواریم که مورد توجه خوانندگان قرار بگیرد :

محمد بن یعقوب کلینی ، امام رضا (ع) او اول قرن سوم محمد
ملقب به نفاذ اسلام کلینی ، بن یعقوب کلینی ، او اول قرن چهارم
ابن ابی عمیر در جامع الاصول سید مرتضی علم الهدی بوده است
می نویسد : " از خواص شیعه این و جعفر جالب است که در راه قرن
است که در سر هر صد سال هجری با نزدیک هجری - که همین قرن
(یک قرن) مجددی برای مذهب معاصر است - نور رهبر عظیم الشان
ایشان است ، و در راه قرن دوم ما امام خمینی ، عالم را فرا گرفته

"حق این است که در میان علماء شیعه مانند کلینی نیامده است، و هر که در اخبار و ترتیب کتاب و وقت کند درمی یابد که او از جانب خداوند تبارک و تعالی موید بوده است".

محقق حلی در مقدمه معسر می گوید: "نظریه اینکه فقها ما رضوان الله علیهم زیاده اند و تألیفات فراوان دارند، و نقل اقوال همه آنها غیر مقدور است. من به سخن مشهورین به فضل و تحقیق و حسن انتخاب اکتفا کرده ام و از کتب این فضلا به آنچه اجتهاد آنها هویدا است و مورد اعتماد خودشان بوده است اکتفا کرده ام از جمله کسانی که نقل می کنم، از قدما زمان ائمه، حسن بن محبوب احمد بن ابی نصر بن زینبی، حسین بن سعید اهوازی، فضل بن شاذان نیشابوری و یونس بن عبد الرحمن و از متأخرین محمد بن بابویه قمی (شیخ صدوق) و محمد بن یعقوب کلینی (۱)".

کتاب کافی

آنچه کلینی را به ما و امت اسلام در طول قرون و اعصار معرفی کرده، کتاب کافی است، و اینک که از شرح حال ابن بزرگ مرد تاریخ اطلاع زیادی در دست نیست، کتاب کافی، کافی است که عظمت و بزرگواری او را به ما بشناساند.

شیخ کلینی اولین کسی است که اخبار را مویب (تقسیم بندی) کرده و "الکافی" وی اولین کتاب از کتب اربعه شیعه است، و این کتاب که همچنان موافقش بسیار عظیم و افتخار آفرین است دارای ۱۵۱۷۶ حدیث می باشد.

تالیف این کتاب ۲۰ سال طول کشید

و هنگامی که کلینی در بغداد بوده است کتاب خاتمه یافته، ولی معلوم نیست شروع کتاب کی و در کجا بوده است. شیخ مفید درباره کتاب کافی چنین می گوید: "کافی در ردیف جلیل ترین کتب شیعه و سودمند ترین آنها است".

محمد بن مکی عاملی "تهید اول" می گوید: "کتاب کافی در علم حدیث است، و شیعه مانندش را نوشته است".

شیخ زین الدین "تهید ثانی" می گوید: "بجان خودم هیچ نویسنده ای مانند کافی را برشته ناسف در نیاورده است، و قدر و

شیخ مفید: کتاب کافی در ردیف جلیل ترین کتب شیعه و سودمندترین آنها است

میرت کلینی و جلالت او از این کتاب نمایان است".

محقق کرکی می گوید: "این کتاب از احادیث شرعی و اسرار دینی مقداری جمع آوری نموده که در کتاب دیگری یافته نمی شود".

ملا محسن فیض کاشانی می گوید: "کافی شریفترین و کاملترین کتاب و جامعترین کتاب است، زیرا که در میان آنها شامل اصول و خالی از عیب و فضول است".

مولی محمد امین استرآبادی در کتاب فوائد المدینه می گوید: "ما از اساتید و علمای خود شنیده ایم که در اسلام کتابی تالیف نشده که برابر یا نزدیک کتاب کافی است (۲)".

امتیازات کافی

۱- از اینکه شیخ کلینی در زمان

نواب اربعه یا نمایندگان و نشان خاص امام زمان (عج) می زیسته است. لذا قطعاً از آنها استفاده نایابی در مورد احادیث کسریه است، و از این رو بیشتر می توان به کتاب وی اعتماد کرد. و البته این بدان معنی نیست که تمام احادیث را بدون تحقیق بپذیریم، بلکه باید اهل فن آنها را مورد بررسی قرار دهند و اسناد و رواة حدیث را با دقت مطالعه کرده صحیح را از ضعیف تشخیص داده، سپس در دسترس عموم قرار دهند، و این تحقیق می بایست در مورد تمام

کتاب و مراجع حدیث انجام پذیرد و المتقبل از همه آنها کتب اربعه شیعه که ما خود منابع اصلی حدیث بشمار می روند، باید زیر نظر متخصصین و دانشمندان که در علم حدیث و رجال تخصص و افسر دارند، مراجعه و تنقیح شوند.

آری یکی از بزرگان محققین گفته است: "روش کلینی در ترتیب احادیث هر باب اینست که حدیث درست تر و صحیح تر را در اول باب قرار داده و سپس به احادیث مجمل و مبهم می پردازد، از این جهت احادیث آخر هر باب غالباً خالی از ابهام نیست".

۳- یکی از امتیازات کافی این است که کلینی سلسله سند را تا به امام، در هر حدیث نقل می کند، و آنجا که صدر سند را حذف کرده

است، جایی است که از کتاب دیگر نقل کرده، و سلسله سند را به آن کتاب حواله می دهد.

تالیفات کلینی

- ۱- آنچه در کتب تراجم نقل شده، پنج کتاب دیگر از شیخ کلینی نقل کرده اند:
- ۱- کتاب تفسیر الرواها
- ۲- کتاب الرجال
- ۳- کتاب الرد علی القرامطة
- ۴- کتاب الرسائل (رسائل ائمه علیهم السلام)
- ۵- کتاب ما قیل فی الائمه من الشعر

وفات کلینی

کلینی در سال ۳۲۸ یا ۳۲۹ هجری در بغداد وفات کرد و در مقبره خود در باب الکوفه بغداد خاک سپرده شد. مقبره او در سمت شرقی دجله نزدیک باب جسر عتیق واقع شده است، و قرنهای است که تبعیان بزیارت آن بزرگوار می روند، و برادران اهل سنن هم براحترام آن مقبره و تعظیم کلینی اتفاق دارند.

علامه مجلسی می گوید: "مقبره کلینی در مولوی خانه بغداد است، و به "شیخ المشایخ" معروف است و عامه و خاصه آن زیارت می کنند. من از جماعتی از شیعیان شنیدم که آن مقبره محمد بن یعقوب کلینی است و خودم او را در همان زیارت کردم".

- ۱- خدمات متقابل اسلام و ایران شهید مطهری ص ۴۸۰
- ۲- مقدمه اصول کافی، سعد حواد مطغوی.